dicit ⁊ iurauit. Et iſti tales teſtes appellabūť teſtes expurgatores
vt dixi ſupra ſi de inueſti.inter do.⁊ vaſal.lis oꝛi.in.c.ij.ſuper tex.⁊
probatur in.c.quotiens ⁊ in.c.fi.extra de purga.canonica. Ibi ſe
ſe.i.ſeipſum. No.ruſticum nō admitti ad accuſandum militem
niſi iuret ꝙ nō facit ꝑ calumniā neqꝫ ꝑ iracūdiam facit.l.nō prius
C.ꝺ calumnia.⁊.l.fi.C.de accu. Nam quod calore iracundie fit nō
repreſentat verum iudicium animi vt in.l.quicquid calore.ff.ꝺ re-
gulis iuris ⁊ in.l.ſi nō couicij.C.de iniurijs. No.militem diffa
matum a ruſtico poſſe purgare lτime. Et qualiter procedať ꝑ iudi
cem in tali purgatione cū diffamato plene no.glo.in.c.inter ſolici-
tudines extra de purga.canonica. Quot aūt teſtes ī quacūqꝫ pur
gatione requiranť regulariter ibi traditur ꝑ inno.⁊ ꝑ glo. Op.
ab extra qui imo iſta purgatio ſi fiat canonice per teſtes expurga-
tores.ſꝫ debeat fieri vulgariter per pugnā vt ſupra eo.in.§.i.⁊ in.§.
ſiquis alium. So.ibi loquimur quādo pax violatur per ſanguinis
effuſionē quo caſu ē pena corporalis ⁊ tūc purgatio fit per pugnā
vt ibi.hic vero loquimur quādo accuſabať ꝺ pace violata ſine ſan
guinis effuſione quo caſu ē pena pecuniaria vt ſupra eo.i.§.ſiquis
aliquē quo caſu fit purgatio a milite per teſtes ſacramētales vt ibi
de quo etiā dicā in queſtione ſequēti. Quero ab extra qd ſi iſte
ruſticus accuſabat ipm militē de pace violata ex ſanguinis effuſio
ne an tūc poſſit dicere pugnā militi. Et dicūt quidā ꝙ ſic per iſtuꝫ
tex.vbi dicūt eſſe caſum. Nec obſtabit tūc tex.j.eo.i.§.ſi miles.vbi
ignobilis nō pōt indicere bellū militi quia rēſpōdēt ipi hoc eſſe ve
ruꝫ vt ipſe miles teneať purgare vt ibi.ſed dabit cāpionē pro ſe ad
pugnādū cū ruſtico eque idoneū ipi ruſtico vt hic ⁊ ſic intelligunt
iſtū tex.vt pugna fiat ex parte militis ꝑ cāpionē.vbi vero miles in
terpellare ruſticū ad pugnā tūc haberet neceſſe miles perſonaliter
pugnare nec poſſet dare cāpionē vt in.§.ſequēti quē ita intelligūt
vt ſupra dixi. Ultimo de ꝑtinētibus ad materiā huius.§.vide
j.in.d.§.ſeq.⁊ ſeq.⁊ per Jaco.ardi.in ti.de cōten.feu.ſub rubricella
decurriť ad ſacramētū vaſalli ⁊ qꝺ dixi.ſ.qui feu.da.po.in.§.hoc
quoqꝫ ſciendū ⁊.j.de cōſue.rec.feu.in.§.ſacramētū. De ruſtico aūt
vide.j.eo.in.§.ſiqs ruſticus cū ibi no.⁊ in.d.l.fi.de teſta. De mate-
ria vero pugne late dixi.ſ.eo.in.§.ſiqs hoiem. Jaco.

Si miles ruſticus. In ꝑcedēti.§.viſuꝫ eſt quādo
ruſticus accuſat militeꝫ de pace
violata.nūc vero in hoc.§.declarat ecōtra quādo miles accuſat ru
ſticū.⁊ in ſumma hoc vult. Ruſticus accuſatus ꝑ militē ꝺ pace vio
lata ſe expurgare teneť aut diuino vel humano iudicio aut ſeptem
teſtibus legitimis eligēdis per iudicē.h.d. Et premitte pro eui-
dētia ea que hic tanguntť in glo.in prin.ſed clarius qꝫ in ea dicatur
ꝙ alia ē purgatio vulgaris alia canonica. Uulgaris eſt illa quam
ſibi vulgus inuenit.⁊ fit duobus modis vꝫ aut diuino iudicio aut
humano.per diuinū iudiciū fiebat plurimis modis.vno modo qꝛ
diffamatus de crimine ſumebat ferrū ignitū in manu ſeu tangebat
vel portabat de loco ad locū per nouem pedes mēſuratos ꝑ iudi-
ceꝫ quo facto ſi manebat aliqua aduſtio puniebať tanqꝫ diuinitus
crimē eſſet probatū. Si vero nō remanebat.aduſtio abſoluebať.
Et de iſta purgatōe fit mētio in.c.fi.extra ꝺ purga.vul.⁊.ij.q.iiij.c.
mēnaꝫ ⁊ in.c.ex līis extra ꝺ exceſ.ꝑlatorū. Alio mō fiebat cū aqua
feruenti vel cū aqua frigida vt per manus impoſitōem cognoſce
reť an ex leſione manus vel nō fuiſſet cōmiſſuꝫ crimē. Et de hac
fit mētio in.d.c.mēnaꝫ ⁊ in.c.cōſuluiſti ⁊ in.§.iuramēto in dicta cā
⁊ qōne. Alio modo fiebat qꝛ per iudicē mandabať igniri nouem
vomeres ferreos ⁊ poni ſucceſſiue in terra vnū poſt aliud ⁊ diffa
matus volēs ſe purgare de crimine ſumebat primū vomer ignitū
manibus ⁊ portabat vſqꝫ ad vltimuꝫ quo caſu ſi remanebat adu-
ſtio puniebať tanqꝫ delinquēs. Alias abſoluebať. Et ꝺ iſta purga
tione fit mētio in lombarda ī titulo de paricidijs in.l.fi.vbi interpel-
latus ī ſeruitutē ⁊ timēs ne ad ſeruitutē redigatur ſi interficiat pa-
treꝫ vel matreꝫ vel aliquē ſuū ꝓpinquū per quorū depoſitōem ti-
meat ſe recaſurū in ſeruitutē ⁊ negauerit ipſuꝫ occidiſſe ad nouem
vomeres ignitos ad iudiciū dei examinādum accedat vt ibi dicit
tex. Sed oia iſta talia iudicia hodie ſunt reprobata quia fabricante
diabolo fuerūt inuēta vt ī.d.c.mēnaꝫ ⁊ no.gl.ij.q.iiij.in ſūma ⁊ ꝓ-
bať in.d.c.fi.de purga.cano.⁊ in.d.c.ex līis ⁊ ꝺ purga.vulgari.i.§.
cura. Et quia ſunt cōtra ꝑceptū dei.nō tentabis dnm deum tuum
vt ī dicto.c.fi.fiebat quoqꝫ iſta talis purgatio vulgaris ꝑ humanū
iudiciū videlicet ꝑ pugnā ⁊ duellū qm̄ putabāt antiqui ꝙ pugnās
vinceret ſi dicebat verū. Alias ſuccūberet. Et iſta ſimiliter purga-
tio eſt prohibita qꝛ ſepe multi ſub iuſto clipeo pereūt vt de iſta late
dixi.ſ.eo.i.§.ſiquis hominē ⁊ no.i.d.c.cura. Alia autem purgatio
principalis appellatur canonica ⁊ eſt oſtenſio innocentie de obie-
cto crimine vt probatur extra de purga.cano.in.c.quotiens ⁊ per
totum. Fit enim per iuramentum ipſius diffamati ſe expurgātis ⁊
per alios teſtes idoneos expurgatores qui ſimiliter iurabūt ſe cre
dere ꝑdictū diffamatū veruꝫ dicere vt dixi ſupra in.§.ꝑcedenti. Et
de huiuſmodi expurgatione loquitur iſte tex.quē modo ꝑ ꝑdicta
de facili intelliges. Et ꝺ his dixi ſupra qui feu.da.po.in.§.penulti.
⁊ plene ponit Roff.in libellis iuris canonici iuxta fi.⁊ alter Roff.
eius diſcipulus in fi.ſui tractatus de purg.⁊ duello. Et ꝑ predicta
nunc habes glo.mag.hic poſitā expeditā in prin.ſui vſqꝫ ad verſ.
ſed quero ⁊c̄. In tex.ibi ruſticum quid ſit vide ſupra in.§.ꝑcedē
ti. Ibi pulſans.i.vocans citando ⁊ excuſando ipꝫ vt in glo.⁊ dixi
in.§.ꝑcedenti.ibi manu ſua.i.corꝑaliter manu tactis ſcripturis vt
ibi dixi ibi faciat.i.ꝙ nō facit animo calūniādi talem accuſaꝫ vel iu
ramentū vt dic in glo. Sed neceſſitate cohactus ſi vult ꝑſeuerare
in pace ⁊ cōſequi ius ſuū vt dixi in dicto.§.ꝑcedenti.ibi iudicio iſtꝺ
totum capitur pro vno ſolo de illis duobus quos eligere dꝫ quo-
niam omnia iſta ſpectant ad iudicium ⁊ purgationibus vulgareꝫ
que purgatio vulgaris cōtinet duas principales ſpecies iter ſe dif
ferentes.ſ.ꝑ iudicium diuinū ⁊ ꝑ iudiciū humanū vt ſupra dixi ibi
aut ſeptem teſtibus.iſtud eſt ſcdm ex ſupradictis duobus quos al
ternatiue eligere debet ⁊ ſpectat ad purgatōnē veram ⁊ canonicā.
ibi eligerit qualiter hoc intelligatur dixi ſupra e.in.§.ſi tres. Quot
aūt teſtes regalr requirantur in expurgatione dixi ſupra in.§.ꝑce
denti. No.ex hoc.§.coniuncto.§.ꝑcedenti magis eſſe credēdū
militi qꝫ ruſtico. Quod patꝫ quia ruſticus in expurgando ſe a cri
mine ſibi obiecto debꝫ habere ſeptem teſtes expurgatores vt hic.
Sed in milite exiguntur ſolum quattuor vt ibi. Et ē ratio quia ma
gis creditur nobili qꝫ ignobili magis exiſtenti in dignitate qꝫ ple
beo ⁊ nō exiſtenti magis diuiti qꝫ pauperi.l.iij.in prin.⁊ in.§.i.ff.ꝺ
teſtibus.l.fi.ff.de fide inſtru. Nam in militis iuris articulis eſt de-
terioris cōdictōnis ruſticus qꝫ miles quoniam acrius punitur cor
poraliter.l.nemo in fi.C.ꝺ ſumma trini.⁊ fide catho. Ubi aūt tra-
ctatur de pena pecuniaria tunc mitius punitur.l.i.C.de offi.ꝑfec.
vrbis. Multa quoqꝫ priuilegia ſunt cōceſſa militibus que nō ſunt
conceſſa alijs vt in.l.prima per glo.⁊ doctores.C.de iuris ⁊ facti
ignorantia. An autem ⁊ quando puniatur plus plebius quam mi
les dic plene per doctores in dicta.l.nemo ⁊ in.l.i.C.vt nemo ad
ſuum patrocinium ſuſci.vicos vl' ruſti.li.xi.⁊ quod no.in.l.iij.i.§.i.
de re mili.⁊ ibi Barto.⁊ ꝑ Bald.in.l.i.in fi.C.qui ho.credere po.
⁊ dixi infra de pace iura.fir.in.§.ſiquis vero temerario. Et ꝑ iſta
habes expeditam glo.hic poſitam iuxta finem. No.de expur-
gatione que fit ꝑ diuinum vel humanum iudicium vt in iſto tex.q
ortum habuit a lege lombardorum vt hic in gl.que ſe remittit ad
dictum ius lombardoruꝫ. Ex quo colligunt aliqui ꝙ iſta decima
collatio feudorum de qua dixi in prohemio huius compillationis
comprehendat ſub ſe ius lombardorum cum in pluribus locis di-
ctum ius alleget vt ſupra hic poteſt eſſe titulus qui ſucceſ.ten.in fi.
⁊ ſupra qualiter olim feu.po.alie.in principio. Quod intelligas ve
rum inquantum concordant ſecus ſi eſſent cōtraria.l.ſi nō eſt no-
uum ⁊.l.ſed ⁊ poſteriores.ff.de legibus ſm Nico.de neapo. Ce-
tera nobilia colligere potes ex notatis ſupra in.§.ꝑcedēti. Que
ro cum glo.in verſi.ſed quero quia principium expediui in euiden
tialibus an iſte ruſticus diffamatus qui habet electionem ſe purgā
di etiam ꝑ humanum iudicium vꝫ ꝑ pugnam poſſit pugnare cum
perſona militis an debeat pugnare cum cāpione ſuppoſito ꝑ mili
tem. Et reſpondet glo.arguendo ad partes quoniā primo videť
ꝙ cum ꝑſona militis ꝑ regulam que dictat ꝙ ꝑ principales perſo
nas fiet pugna niſi ratione infirmitatis vel etatis decrepite vel iu-
uenilis.vel niſi ſit eccleſia vel vidua vt probatur in lombarda qua
li.quis de.defen.in.l.ſi ſeruis propter impetū libertatis ⁊ in.l.fi.cū
ſimilibus. In cōtrarium videtur ꝙ nō cum milite ꝑ tex.infra in.§.
ſeq. Sed cum cāpione cum ſimili dato ꝑ militem ꝑ dictam.l.fi.vbi
eccleſia pugnat ꝑ ſimilem aduocatorem ⁊ cāpionem. Alij diſtin-
gunt ⁊ melius aut miles indixit pugnam vt fuit hic ⁊ tunc nō poſ
ſit dare cāpōnem.ſed de ꝑ ſe pugnare debet. Aut fuit inuitatus ad
pugnam ⁊ tunc ſic vt late dixi ſupra in.§.ꝑcedenti vbi videas. Ex
ꝑdictis nunc habes totam glo.expeditam. Ultimo de ꝑtinenti
tibus ad materiam huius.§.vide in remiſſionibus quas dedi ſu-
pra in.§.ꝑcedenti ⁊ quod no.ꝑ gl.infra de alie.feu.in.c.nō ē ꝯſue-
tudo. Et de materia purgationis vide per Jo.in ſumma ſua in ti